

Ahiret hesabına önden göndermek

Yunus Emre Bey: “Câmiü’s-Sağîr 3. Cildde geçen 2256 no’lu ‘Allah helâl kazanan, tutumlulukla harcayan, fazlasını da fakirlik ve ihtiyaç günü olan Kıyamet için önden gönderene merhamet etsin’ meâlindeki hadisi açıklar mısınız? Önden göndermek ne demektir?”

Bu hadis-i şerifte bir Peygamber (asm) duâsı vardır. Buna ulaşmanın yolu ise, helâlinden kazanmak, tutumlu harcamak ve fazlasını âhiret hesabına tasadduk etmek, yani hayır yollarında harcamak.

Âhiret hesabına harcama yapmak Kur’ân’ın dilinde “önden göndermek” tabiriyle ifade edilmiştir.¹ Bilindiği gibi, amellerimiz bizden önce âhirete ulaşmaktadır ve Bedüzzaman Hazretlerinin ifadesiyle insan kıyamette cismiyle, ismiyle, resmiyle halk edilecektir.² Ebediyet yolcusu olan insan saadet-i ebediyeye ve şekavet-i daimeye namzettir. Küçük büyük, az çok, her amelinden muhasebe görecek; ya taltif veya tokat yiyecektir.³

Bu hadisin açıklaması olarak, bir uzunca hadis-i şerifi dikkatli nazarlarınıza sunalım:

“Geçmiş kavimlerden alaca ten hastalıklı, kel ve kör olmak üzere üç kişi vardı. Allah bunları imtihan etmek istedi de, onlara bir melek gönderdi. Melek alaca hastalığı olana geldi ve: ‘Bir dileğin var mı?’ dedi. Adam: ‘Güzel bir renk, güzel bir ten ve insanları tiksindiren bu hastalığımın benden gitmesi’ dedi. “Melek adamın vücudunu sıvazladı ve adamdan bu çirkinlik kalktı; güzel bir yüz ve güzel bir ten verildi. Sonra melek: ‘Nasıl bir mal dilersin?’ dedi. Adam: ‘Deve isterim’ dedi. Adama on aylık dişi bir deve verildi. Melek: ‘Allah sana bu deveye bereket ihsan eylesin’ diye dua etti.

“Sonra melek, başı kel olan kişiye vardı ve: ‘Bir dileğin var mı?’ dedi. Adam:

‘Güzel bir saç ve insanları iğrendiren kelliğin benden gitmesini isterim’ dedi.

“Melek onun başını sıvazladı. Adamdan kellik gitti ve güzel bir saç verildi. Sonra melek:

'Nasıl bir mal istersin?' dedi. Adam: 'Sığır isterim' dedi. "Adama gebe bir sığır verildi. Melek ona: 'Allah bu sığırdan sana bereket ihsan eylesin' diye dua etti." Sonra melek, körün yanına geldi ve: 'Bir dileğin var mı?' dedi. Adam: 'Allah'ın gözümü bana iade etmesidir. Görmek istiyorum' dedi. Melek onun gözünü sıvazladı ve Allah ona gözünü iade buyurdu. Sonra melek: 'Nasıl bir mal istersin?' dedi. Adam: 'Koyun isterim' dedi. Kendisine kuzulu bir koyun verildi. Melek onun için de bereketle dua etti. "Bir müddet sonra deve, sığır ve koyun yavruladı. Deve isteyen kişinin bir vadi dolusu devesi, sığır isteyen kişinin bir vadi dolusu sığırı ve koyun isteyen kişinin de bir vadi dolusu koyunu oldu. Sonra melek, daha önce geldiği gibi, fakir bir adam kılığında tekrar geldi. Deve sahibine: 'Ben fakir bir kişiyim. Yolcuyum. Yol azığım bitti. Memleketime dönecek param kalmadı. Elimden tutacak kimsem yok. Evime ulaşmak için Allah'tan başka yardımcım da yok. Şimdi ben, sana şu güzelliği veren Allah hakkı için, senden bir deve isterim ki, üzerine binip, evime dönebileyim' dedi. Adam: "İyi de, bu malların hakları çoktur! Her gelene bir deve vermek de olmaz ki!" dedi. Melek tekrar: "Ben seni tanıyacak gibiyim. Sen, şu halkın iğrendiği alaca hastalıklı adam değil misin? Sen bir fakir idin de, bu malı sana Allah vermiş değil miydi?" dedi. Adam: "Bana bu mal atalarımın miras kaldı!" dedi. Melek de: "Eğer yalan söylüyorsan, Allah seni eski haline çevirsin" dedi. Sonra melek kel adama geldi. Fakir olduğunu ve bir sığıra ihtiyaç duyduğunu söyledi. Bu adam da aynı şeyleri söyledi ve reddetti. Melek de: "Eğer yalan söylüyorsan, Allah seni eski haline çevirsin" dedi. Melek daha sonra kör adamın yanına geldi. Fakir olduğunu, yolda kaldığını, memleketine ulaşmak için bir koyuna ihtiyacı olduğunu söyledi. Koyun sahibi ise: "Ben bir kör adam idim. Bir gün Allah bana gözlerimi geri verdi. Fakir idim. Allah beni zengin kıldı. İşte koyunlar vadide! Dilediğin kadar al, git! Dilediğin kadarını da bana bırak! Allah'a yemin ederim ki, bu gün Allah rızası için benden alacağın bir şeye sınır koyarak sana güçlük çıkarmayacağım" dedi. Melek: "Malın senin olsun! Allah sizleri imtihan etti. Senden razı oldu; fakat iki arkadaşını gazaba uğrattı!" dedi.⁴ Demek Allah bizi hastalıkta, afiyette, iyi günde, kötü günde, fakirlikte, zenginlikte imtihan etmektedir. Karşımıza çıkan her ihtiyaç sahibi, melek olmayabilir şüphesiz. Fakat, Allah katında, beşerin "şiddetli ihtiyaç" içindeki duâsının, meleğin "istiğna ve zenginlik" içindeki duasından hiç de geri kalmayacağını nazara almalı ve insanlara yardımcı olmalıyız. Bunlar, bizim önden gönderdiğimiz hayırlı amellerimizdir.

Dipnotlar:

1- Yâsîn Sûresi, 36/12; Fecr Sûresi, 89/24.

2- Lem'alar: 119.

3- Lem'alar: 142.

4- Müslim, Zühd, 10.